

27. 4. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB NA ÚZEMÍ ČR PO NOVELE OBCHODNÍHO ZÁKONÍKU

Vzhledem k praktickým problémům se zakládáním českých právnických osob podle cizího práva a s přemístováním zahraničních právnických osob na území ČR byla dosavadní právní úprava od 1. 1. 2001 novelizována zákonem č. [370/2000](#) Sb., jímž byl novelizován obchodní zákoník (dále jen novela obchodního zákoníku).

Podnikání zahraničních osob je upraveno v šesti ustanovení (§21 až 26) části první, hlavy druhé obchodního zákoníku (dále jen ObchZ).

Vzhledem k praktickým problémům se zakládáním českých právnických osob podle cizího práva a s přemístováním zahraničních právnických osob na území ČR byla dosavadní právní úprava od 1. 1. 2001 novelizována zákonem č. [370/2000](#) Sb., jímž byl novelizován obchodní zákoník (dále jen novela obchodního zákoníku).

Podnikání zahraničních osob je upraveno v šesti ustanovení (§21 až 26) části první, hlavy druhé obchodního zákoníku (dále jen ObchZ).

Zahraniční osoby mohou podnikat na území České republiky za stejných podmínek jako české osoby, pokud ze zákona nevyplývá něco jiného (§21 odst. 1 ObchZ). Pro oblast vztahů upravovaných obchodním zákoníkem je tedy pro zahraniční osoby přijata zásada národního zacházení. Pro účely obchodního zákoníku se rozumí zahraniční osobou fyzická osoba s bydlištěm, nebo právnická osoba se sídlem mimo území ČR. Českou právnickou osobou je pak právnická osoba se sídlem na území ČR a českou fyzickou osobou je fyzická osoba s bydlištěm na území ČR.

Oprávnění zahraniční osoby podnikat na území ČR vzniká ke dni zápisu této osoby, popř. organizační složky jejího podniku, v rozsahu předmětu podnikání zapsaném do obchodního rejstříku (§21 odst. 4 ObchZ). Novela obchodního zákoníku stanoví v nově zařazeném § 21 odst. 5, že se § 21 odst. 4 ObchZ nevztahuje na fyzické osoby s bydlištěm v některém z členských států Evropské unie nebo v jiném státě tvořícím evropský hospodářský prostor, které podnikají na území ČR. Tato nová právní úprava reflektuje požadavek rovného postavení občanů členských států EU.

Právní způsobilost zahraničních právnických osob řeší obchodní zákoník v duchu tzv. inkorporační zásady. V § 22 ObchZ je stanoveno, že právní způsobilost, kterou má jiná než zahraniční fyzická osoba podle právního řádu, podle něhož byla založena, má rovněž v oblasti českého právního řádu. Právní řádem podle něhož byla tato osoba založena, se řídí i její vnitřní právní poměry a ručení členů nebo společníků za její závazky.

Zahraniční osoby mohou podnikat na území ČR následujícími způsoby:

- 1) Prostřednictvím podniku nebo organizační složky podniku umístěné na území ČR (§ 21 odst. 3 ObchZ).
- 2) Účastí na podnikání české právnické osoby (§24 ObchZ).

3) Přemístění sídla na území ČR (§26 ObchZ).

Novela obchodního zákoníku se dotkla zejména účasti zahraničních osob na podnikání českých právnických osob. Podle § 24 odst. 2 ObchZ bylo před 1. 1. 2001 možné, aby česká právnická osoba, kterou zakládá jako jediný zakladatel zahraniční osoba, nebo na jejímž založení se svou účastí zahraniční osoba podílí, byla založena podle cizího práva. Jediným omezením bylo, že ručení společníků nebo členů vůči třetím osobám nesmí být nižší než stanoví české právo pro tutéž nebo obdobnou formu právnické osoby. Změna tohoto ustanovení spočívá v tom, že se zcela vypouští možnost zakládat v České republice společnosti podle zahraničního práva. Takové zakládání stejně nebylo téměř využíváno a v praxi způsobovalo značné problémy při realizaci. Rejstříkové soudy musely zjišťovat, zda zakladatelé postupovali v souladu s cizím právem, podle něhož byla osoba založena. Navíc mohlo docházet k nerovnosti mezi jednotlivými stranami. Dřívější právní úprava totiž umožňovala, aby byla česká právnická osoba podřízena zahraničnímu právu jenom proto, že jediným či jedním ze zakladatelů byla zahraniční osoba. Dvojitý režim právnických osob byl neslučitelný se zásadou rovnosti subjektů a požadavkem právní jistoty.

Další změna se dotýká přemísťování sídla zahraničních osob na území ČR. Přemístění sídla z České republiky nebo do České republiky již nezávisí na tom, zda přemístění připouští právní řád státu, v němž má osoba sídlo, a případně i právní řád státu, podle něhož byla založena, ale bude nově vázáno na mezinárodní smlouvy. Nadále se tedy umožňuje přemístění sídla zahraniční osoby, založené podle práva cizího státu za účelem podnikání, která má dosud sídlo v zahraničí, na území ČR jen při dodržení reciprocity, a za podmínek dohodnutých v mezinárodní smlouvě. V současné době není Česká republika vázána žádnou smlouvou, která by umožňovala přemístění.

V neposlední řadě rozšiřuje novela obchodního zákoníku počet údajů zapisovaných do obchodního rejstříku u podniku zahraniční osoby a u organizační složky podniku zahraniční osoby (§28 odst 3 ObchZ). Zvýšil se také rozsah listin ukládaných do sbírky listin (§27a odst. 3 ObchZ) Obchodní zákoník v této části obsahuje zvláštní ustanovení, která počítají se vstupem ČR do EU a která mají nabýt účinnosti ode dne vstupu platnost smlouvy o přistoupení ČR k EU. Týká se to zapisovaných skutečností u zahraničních osob, které mají sídlo v některém z členských států EU (§28 odst. 4 ObchZ). Obdobně platí pro povinnost uložit listiny do sbírky listin (§27a odst. 4).

Nová právní úprava podnikání zahraničních osob na území České republiky jednak odstranila nelogickou právní úpravu, spočívající v možnosti zakládání českých právnických osob podle cizího práva. Dále zavedla reciproční právní úpravu přemístění sídla zahraniční právnické osoby na území ČR a české právnické osoby do zahraničí. S ohledem na novinky v povinnostech vůči rejstříku se také zvýšila informovanost o zahraničních osobách podnikajících na území ČR prostřednictvím jejich podniků nebo organizačních složek podniků. České právo tak i v této právní oblasti dostalo evropským požadavkům a připravilo se na situace související se vstupem ČR do EU.

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Plán kontrol inspekce práce pro rok 2026](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [„Superdávka“ - proč dochází k posunu nároku a kdy bude vyplacena?](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [10 otázek pro ... Roberta Matase](#)